

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	LIT 308. Dünya ədəbiyyatı-2. 3 kredit, 6 AKTS	
	Departament	Dillər və ədəbiyyatlar	
	Program (bakalavr, magistr)	Bakalavr	
	Tədris semestri	2025/2026-ci tədris ilinin payız semestri	
	Fənni tədris edən müəllim	Fil.ü.f.d. Qardaşxan Əzizxanlı	
	E-mail:	gardashkhan.asiskhanli@khazar.org	
	Telefon:		
	Mühazirə otağı/Cədvəl	Nərimanov korpusu, 505	
	Məsləhət saati	Tələbələrlə razılaşdırılmış vaxtda	
Prerekvizitlər	Dünya ədəbiyyatı-1		
Tədris dili	Azərbaycan dili		
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Məcburi		
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	Əsas dərsliklər: 1. Ə.Xəlilov, “Dünya ədəbiyyatı” II cild, Ali məktəblər üçün dərslik, (İntibah dövrü, XVII-XVIII əsr dünya ədəbiyyatı), Bakı, “Bilik”, 2013, 536 s. 2.Ə.Xəlilov “Dünya əd” I cild, Bakı, “Araz” n., 2011, 450 s. Əlavə dərsliklər: 1.T.Novruzov, Dünya ədəbiyyatı tarixi, III hissə, Orta əsrlər Avropa ədəbiyyatı. I kitab, Bakı, 2010. 2. T.Novruzov, XVII əsr Qərb ədəbiyyatı, Bakı, 1994. 3. A.Y.İshaqlı, XVII əsr Qərbi Avropa ədəbiyyatı, Bakı, 2012. 4. İ.Şıxlı, XVIII əsr xarici ədəbiyyat tarixi, 1970. Mənbələr: 1.A.Dante, “İlahi komediya”,B., 1973, 1988, 2004 2.C.Bokkaçio, “Dekameron”, B., 1966 3.M.Servantes, “Don Kixot”, B., 1985 4.N.Bualo, “Poeziya sənəti”, B., 1969 5.R.Erazm, “Səfehliyin tərifı”, (tərc. N.Hüseynli), B., Alatoran, 2010 6.V.Şekspir, “Seçilmiş əsərləri”,B., Azərənşr, 1962 7.Y.V.Höte, “Qərb-Şərq divanı”, B., “Yazıçı”, 2000 8. F.Rable. Qarqantua və Pantaqrue (tərc.: Ə.Cavad, B., Öndər, 2005. 9.Fransız ədəb. antol. (J.B.Molyer “Skapenin kələyi”), B., 2013, Şərq-Qərb və b.		
Tədris metodları	Mühazirə	+	
	Praktiki tapşırıqlar	+	
	Qrup müzakirəsi	+	
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz(%)
	Aralıq imtahanı	noyabr 2025	30
	Davamiyyət	dekabr 2025	5
	Fəallıq	dekabr 2025	5
	Ev tapşırığı / qrup müzakirəsi	Sentyabr-dekabr, 2025	5
	Prezentasiya / qrup müzakirəsi	Oktyabr-dekabr, 2025	5
	Quiz	Noyabr, dekabr, 2024	5+5
	Final imtahanı	Yanvar, 2025	40
	Yekun		100
Kursun təsviri	Dünya ədəbiyyatı -2” (“Orta əsrlər Avropa ədəbiyyatı”) Azərbaycan Respublikasının ali		

	ədəbiyyat təhsili sistemində tədris olunan zəruri fənlərdəndir. Fənnin tədrisini zəruri edən amillər, həm də həmin dövrdəki ədəbi tarixi prosesin öyrənilməsinə yeni baxış, ədəbi tarixi inkişafın qanunauyğunluqlarının müasir metodika ilə öyrənilməsidir. “Orta əsrlər Avropa ədəbiyyatı”, xüsusilə renessans dövrü ədəbiyyatı müasir ədəbiyyatşünaslıq üçün yenə də aktual qalmaqdadır. Bu da ilk növbədə, Orta əsrlər Avropa orta ədəbiyyatının özəlliyi, dünya ədəbiyyatına göstərmiş olduğu böyük təsirlə bağlıdır. Bu fənn tələbələrin bədii-estetik zövqünü formalaşdırmağa yanaşı, onları dünya mədəniyyəti xəzinəsinə layiqli töhfəsini vermiş dahi söz sənətkarlarının yaradıcılığı ilə yaxından tanış edir. Fənnin tədrisi zamanı Avropa ədəbiyyatı nümunələri ilə Azərbaycan ədəbiyyatı arasında müvafiq paralellər aparılır, ədəbi-tarixi proseslərin qarşılıqlı əlaqə prinsiplərinə xüsusi diqqət yetirilir.
Kursun məqsədi	“Dünya ədəbiyyatı-2 ” fənni intibah dövrü daxil Orta əsrlər Avropa ədəbiyyatının ən yaxşı nümunələrinin tədrisi məqsədini daşıyır. Avropa ədəbiyyatının tədqiqi və tədrisi ali ədəbiyyat təhsilinin zəruri tərkib hissəsidir. Tədris olunan kursun başlıca məqsədi - tələbələrdə Avropanın orta əsrlər ədəbiyyatı haqqında elmi bilikləri formalaşdırmaqdır. Tələbələrin ümumdünya tarixi-ədəbi prosesin ayrı-ayrı inkişaf mərhələləri, qanunauyğunluqları və nəzəri-təcrübi nəliyyətləri ilə tanış olması kursun məqsədinə daxildir. Fənnin tədrisi zamanı Qərbi Avropa mədəniyyəti tarixində önəmli rol oynayan İntibah, Klassisizm, Maarifləndirmə dövrlərinə xüsusi diqqət yetirilir.
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	Bu fənnin öyrənilməsi nəticəsində tələbələr İntibah (Renessans) və Orta əsrlər dövründə, əsasən, Qərbi Avropa ədəbiyyatı ilə tanış olacaq, həmin dövr Qərbi Avropa ədəbiyyatının inkişaf qanunauyğunluqlarına hərtərəfli və sistemli şəkildə bələd olacaqlar. Bu dövrlərin ədəbi kursun bələd olarkən öyrəncilər mövcud olan ədəbi cərəyanlar, eləcə də ayrı-ayrı yazıçıların həyat və yaradıcılıqları ilə tanış olacaqlar ki, bu da öyrəncilərin bədii-estetik zövqlərinin yüksək və kamil şəkildə təşəkkül edib, formalaşmasına hesablanmışdır.
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış və qiymətləndirmə meyarları)	Davamiyyət Davamiyyətə görə veriləcək bal zamanı tələbənin dərslərdə ardıcıl iştirakı və dərslərdə özünü qaydalara uyğun aparması nəzərə alınacaqdır. Tələbənin davamiyyəti hər dərslə yoxlanacaq, əgər tələbə dərslərin 25%-dən çoxunda iştirak etməyibsə, imtahana buraxılmayacaq. Davamiyyət balı semestr boyunca qeydiyyat aparılaraq final imtahanından əvvəl yazılacaqdır. Fəallıq Fəallıq balı semestr boyunca izlənilərək final imtahanından əvvəl yazılacaqdır. Fəallığa görə bal tələbənin müzakirələrdə iştirakına, mətnlərin təhlilində göstərdiyi fəallığa, semestr boyu həftəlik dərslər proqramına hazırlaşmasına, əlavə dərslərə və ədəbiyyata göstərdiyi marağa görə veriləcəkdir. Həmçinin fəallıq balı, eyni zamanda “Ədəbiyyat səyahətləri” saytı üzərindən verilə bilər. Əgər tələbə saytda dərc olunan uyğun materiallara şifahi və ya yazılı şəkildə münasibət bildirərsə, bu da onun fəallıq balına müsbət təsir göstərmiş olacaqdır. Tapşırıqlar, quiz, testlər, prezentasiya/ qrup müzakirəsi Semestr ərzində tələbələr keçilən mövzular əsasında əsərlərin, əsərlərdəki obrazların təhlili üzrə prezentasiyalar hazırlamalı, “Ədəbiyyat səyahətləri” saytında dərc edilən dünya ədəbiyyatına aid uyğun materiallar haqqında fikirlərini yazılı bildirməklə ev tapşırığını yerinə yetirməli, qrup müzakirəsində iştirak etməlidirlər. Bu zaman plagiarizmə yol verməməli, əldə etdikləri məlumatların mənbələrinə istinad etməlidirlər. Tapşırıqlarda 25%-dən çox plagiarizm halları (istinadlar istisnadır) aşkarlandığında iş

sıfırlanacaq. Tələbələrin bir-birindən köçürməsi aşkarlanarsa, iş ləğv olunacaq. Tapşırıqlar vaxtından gec verildikdə tapşırığa ayrılmış baldan 20% çıxılacaqdır. Mövcud biliyin semestr ərzində yoxlanılması üçün yekun imtahan öncəsi quiz keçiriləcək. Əgər tələbənin “Ədəbiyyat səyyahları” saytında keçilən dərslərə aid mövzuda yazısı dərc olunarsa, həmin yazı quizi əvəz edə bilər. Quizdə klassik və test üsulu tətbiq oluna bilər. Fərdi prezentasiyanın / qrup müzakirəsinin qiymətləndirilməsində mövzu ilə bağlı mövcud tədqiqatlarla tanışlıq və elmi araşdırmanın səviyyəsi, mövzunun əhatə olunma miqyası, şəkil və illüstrasiyalardan yerli-yerində istifadə edilməsi, prezentasiyadakı planlılıq və ardıcılıq kimi meyarlar nəzərə alınacaq. Prezentasiyalar dizayn və məzmun baxımından mükəmməl olmalıdır. Tələbələr mövzuya uyğun pptx yaxud videomaterial hazırlamaqla yanaşı, mövzunu daha dərinlən mənimsəmək üçün müəllimin sual-cavabında iştirak etməlidir. Prezentasiyalar və ev tapşırıqları qiymətləndirilmək üçün verilmiş e-maillə göndərilməlidir. Semestr ərzində müxtəlif dərslər mövzular üzrə bir prezentasiya və bir ev tapşırığı təqdim edilməlidir. Semestrin bitməsinə iki qoşa dərslər saatı qalmış bütün prezentasiya və ev tapşırıqları təhvil verilməlidir. İmtahan haqqında 1. Final imtahanında suallar aralıq imtahanından sonra keçilmiş materialların əsasında tərtib olunur. 2. İmtahana hazırlaşarkən dərslərdə götürülmüş qeydləri öyrənməklə yanaşı, dərslərin iş planında göstərilmiş ədəbiyyatlara, o cümlədən başqa mənbələrə də müraciət etmək lazımdır. 3. Aralıq və Final imtahanlarının hər ikisində suallar test və ya klassik ola bilər. 4. İmtahan cavablarını istər yoldaşından, istərsə də internet resursundan köçürən tələbələr həmin sualdan qiymətləndirilmirlər.			
Cədvəl (dəyişdirilə bilər)			
Həftə	Tarix(planlaşdırılmış)	Fənnin mövzuları	Dərslər/Tapşırıqlar
1.	17.09. 2025 09.00 – 10.30 10.40 – 12.10	İntibah dövrü və XVII-XVIII əsr Avropa ədəbiyyatı <i>Orta əsrlər ədəbiyyatı.</i> Orta əsrlər dövrü Qərbi ədəbiyyatı. Feodalizm dövrü Qərbi ədəbiyyatı <i>İntibah dövrü ədəbiyyatı</i>	Ə.Xəlilov, “Dünya ədəbiyyatı”, I c., B., “Araz” n.,2011, s.167-178, s.269-310 Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”,2013, s.7-28
2.	24.09. 2025 09.00 – 10.30 10.40 – 12.10	<i>İtaliyada intibah.</i> A.Dantenin “İlahi komediya” əsəri F.Petrarkanın sonetləri. C.Bokkaçionun “Dekameron” əsəri	Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”, 2013, s. 29-90. Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”, 2013,s.91-135.
3.	01.10. 2025 09.00 – 10.30 10.40 – 12.10	<i>İngiltərədə intibah.</i> C.Çoser. “Kenterberi hekayələri”. V.Şekspirin yaradıcılığı. Sonetləri.	Ə.Xəlilov, “Dünya ədəbiyyatı”, I c., B., “Araz” n.,2011, s.302-304. Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”, 2013, s. 136-

		V.Şekspirin “Hamlet” və “Otello” faciəsi	142 Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”, 2013,s.142-156 V.Şekspir, Bakı, Öndər, 2004
4.	08.10. 2025 09.00 – 10.30 10.40 – 12.10	V.Şekspir. “Kral Lir”və “Maqbet” faciəsi <i>İspaniya və Portuqaliyada intibah.</i> Servantes. “Don Kixot” cəngavər romanına parodiya kimi.	V.Şekspir, Bakı, Öndər, 2004 Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”, 2013,s.157-175 Ə.Xəlilov, “Dünya ədəbiyyatı”, I c., B., “Araz” n.2011,s364-367 Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”, 2013, s. 177-198 Servantes. “Don Kixot”. Bakı, Öndər, 2004
5.	15.10. 2025 09.00 – 10.30 10.40 – 12.10	<i>Almaniya və Niderlandda intibah.</i> Erazm Roterdamlı. “Səfehliyin tərifı”. seminar Fransada İntibah. F. Rablenin “Qarqantua və Pantaqrue” əsəri	Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”, 2013, s. 199-224 F.Rable. Qarqantua və Pantaqrue (tərc.:Ə.Cavad, B., Öndər, 2005.
6.	22.10. 2025 09.00 – 10.30 10.40 – 12.10	XVII əsr Qərbi Avropa ədəbiyyatı. <i>İspan ədəbiyyatı.</i> Lope de Veqa. “Sevilya ulduzu”.	Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”,2013,s.226-245 Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”,2013,s.246-253 Lope de Veqa.”Seçilmiş əsərləri”, Bakı, Şərq-Qərb, 2017
7.	29.10. 2025 09.00 – 10.30 10.40 – 12.10	<i>Fransız ədəbiyyatı.</i> P.Kornelin “Sid” faciəsi. J.Rasinin “Fedra” əsərinin məzmunu	Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., 2013, s. 255-284; Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., 2013, s. 285-291
8.	05.11. 2025 09.00 – 10.30 10.40 – 12.10	.J.B.Molyerin “Skapenin kələyi” komediyası. “Tartüf,” “Don Juan”, “Xəsis” komediyalarının məzmunu Quiz/ sınaq imtahanı	Ə.Xəlilov “Dünya ədəb.”, II c., B., “Bilik”, 2013, s. 292-297. Ə.Xəlilov “Dünya ədəb., II c., B., “Bilik”, 2013, s. 298-307; “Fransız ədəb. antol.” (J.B. Molyer “Skap. kələyi”), B.,2013,Şərq-Qərb,s.14-62.
9.	12.11. 2025	<i>İngilis ədəbiyyatı.</i> Con Miltonun “İtirilmiş	Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”, 2013, s. 309-

	09.00 – 10.30 10.40 – 12.10	cənnət”, “Qaytarılmış cənnət” poemalarının məzmunu. <i>XVIII əsr Qərbi Avropa ədəbiyyatı (I hissə)</i> Aralıq imtahanı	314 Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”, 2013, s. 316-335
10.	19.11. 2025 09.00 – 10.30 10.40 – 12.10	<i>XVIII əsr Qərbi Avropa ədəbiyyatı (II hissə)</i> <i>İngilis ədəbiyyatı. C. Sviftin “Qulliverin səyahəti” romanı realist fantastika janrının nümunəsi kimi.</i>	Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”, 2013, s.335-350 Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”, 2013, s. 352-383
11.	26.11. 2025 09.00 – 10.30 10.40 – 12.10	<i>Erkən maarifçilik dövrü ədəbiyyatı. D.Defonun “Robinzon Kruzonun həyatı və qəribə macəraları” romanı. Fransız ədəbiyyatında maarifçilik. F. Volterin “Kandid, yaxud optimizm” əsəri</i>	Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”, 2013, s. 384-403 Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”, 2013, s. 405-446
12.	03.12. 2025 09.00 – 10.30 10.40 – 12.10	D.Didronun “Ramonun qardaşı oğlu” əsəri. J.J.Russonun yaradıcılığında tərbiyə mövzusu Quiz/ sınaq imtahanı	Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”, 2013,s.447-469 Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”, 2013, s. 470-481
13.	10.12. 2025 09.00 – 10.30 10.40 – 12.10	Ş.L. Monteskyö yaradıcılığında insan azadlığı mövzusu Y.V.Höte. “Gənc Verterin iztirabları” əsəri	Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”, 2013, s. 482-492 Ə.Xəlilov, “Dünya ədəbiyyatı”, I c., B., “Araz” n., 2011, s.377-384 Y.V.Höte. Gənc Verterin iztirabları. Qanun. Bakı. 2014. 228 s
14.	17.12. 2025 09.00 – 10.30 10.40 – 12.10	Y.V.Höte. “Faust” əsərinin məzmunu “Faust” əsərində xeyirlə şərin mübarizəsi: Faust və Mefistofel obrazlarının təhlili	Ə.Xəlilov, “Dünya ədəbiyyatı”, I c., B., “Araz” n.,2011, s. 384-393 Y.V.Gete, Faust, Bakı, Öndər nəşr. 2004, 558 səh.
15.	24.12. 2025		Ə.Xəlilov, “Dünya ədəbiyyatı”,

	09.00 – 10.30	F.Şillerin “Qaçaqqlar” əsəri	I c., B., “Araz” n., 2011, s. 393-430
	10.40 – 12.10	<i>seminar</i> <i>/Keçilənlərin təkrarı/</i>	Ə.Xəlilov “Dünya ədəb.”, II c., B., “Bilik”, 2013, s. 493-501 F.Şiller, Seçilmiş əsərləri, Bakı, Şəraq-Qərb, 2009, s.15-143
		Final imtahanı	

Bu tədris proqramı fənn haqqında tam məlumatı özündə əks etdirir və hər hansı dəyişiklik barədə öncədən xəbər veriləcək.